



water  
staats  
kerk

ontmoeten • beleven • bezielen • verbinden

"MET HART EN ZIEL"



## INSPIRATIEBOEK

als beleidsplan van de  
Diaconie van de Protestantse  
Gemeente Hengelo

2023 – 2028



Protestantse Gemeente Hengelo  
College van Diakenen

Diaconaat vindt plaats op persoonlijke individuele basis, als gemeente voor de eigen leden en door bij te dragen aan het scheppen van rechtvaardige verhoudingen in kerk en samenleving (blz 380 diaconie in beweging, handboek diaconiewetenschap)



# Diaconaat

## Definitie aldus het handboek voor diaconiewetenschappen (Crijns):

*Onder diaconaat /diaconie verstaan we het handelen vanuit en door kerken en andere door het evangelie geïnspireerde groepen en bewegingen, dat gericht is op het voorkomen, opheffen, verminderen dan wel mee uithouden van lijden en sociaal-maatschappelijke nood van individuen en van groepen mensen en op het scheppen van rechtvaardige verhoudingen in kerk en samenleving.*

## Inleiding en Inspiratie

Er verandert veel in onze tijd, in de wereld, in onze samenleving, in ons eigen leven en in onze kerk en ook in de diaconie. Nog steeds blijven we, als vanouds, betrokken op de diensten waarin het avondmaal wordt gevierd en op de collectes voor doelen in ons land en over de grenzen. Hiermee geven we uitdrukking aan onze verbondenheid met de verre naaste. We proberen het leed van onze medemens waar mogelijk op te vangen. Dit doen we samen “met hart en ziel”, waarbij we oog hebben voor de kracht die er in ieder mens schuilt.

### Ieder zijn eigen talent

Als diaconie willen we daarom graag iedereen in de WSK zoveel mogelijk betrekken bij onze activiteiten. We hopen dan ook dat u ons ideeën aandraagt.

Het is niet alleen met betrekking tot de politie waarvan gezegd wordt: die pet past ons allemaal, we hopen zo ook dat de diaconale hoed ons allen goed gaat passen! Want we kunnen het als diaconie niet alleen! Het Twentse noaberschap is een mooie basis, de inzet voor en betrokkenheid bij burens en buurten. Daarop willen we vanuit de diaconie voortborduren door actief betrokken te zijn op het welzijn van onze medemens en onze samenleving.

### Inspiratiebron

De werken van barmhartigheid beschreven in Mattheus 25 zijn met name inspiratiebron voor ons werk. We realiseren ons dat deze richtlijnen gebaseerd zijn op de oud testamentische teksten waarin de zorg voor de arme, wees en vreemdeling wordt benadrukt:

de hongerige voeden,  
de dorstige te drinken geven,  
de naakten kleden,  
de gevangenen bezoeken,  
de zieken verzorgen,  
de vreemdelingen opvangen  
de doden begraven  
plus het onlangs door de paus toegevoegde achtste werk: barmhartigheid en zorg voor de schepping.

Deze werken van barmhartigheid kun je in hedendaagse termen omschrijven als oog voor armoede, uitsluiting, milieu, onderwijs, gezondheidszorg en huisvesting.

Velen van u zullen als ‘noabers’ op enigerlei wijze één of meerdere van deze taken uitvoeren. Wellicht zonder erbij stil te staan omdat het zo vanzelfsprekend is om je in te zetten voor familie, burens, vluchtelingen. Dit werk willen we verder uitbouwen zodat onze kerk, onze stad en wie weet ooit onze wereld een goede plek is om te wonen.

We hebben elkaar hiervoor nodig, in alle vrijheid.

### De bloeiende boom

We willen onze diaconale droom in beeld brengen door een ‘boom’ die geworteld is. Dit betekent dat we verbonden zijn met onze traditie, met hen die ons zijn voorgedaan, met de Bijbelse geschriften, met de velen die in het spoor van de profeten en in navolging van Jezus hebben willen leven en dienen. Maar ook een boom die schaduw en voedsel biedt aan vogels van vele pluimage.

Droom mee en bedenk wat jouw bijdrage aan deze droom zou kunnen zijn! Zo kunnen we elkaar inspireren en stimuleren om de weg van Jezus te volgen. Wanneer hij zegt in Mattheus 25: “Zo vaak zij dit aan de ander deed hebt gij het voor mij gedaan”.

# Organisatiestructuur van de diaconale stadskerk

Diaconie is afgeleid van het Griekse diaconie en betekent "dienst". Dienen is het bijbelse uitgangspunt waarop in het Koninkrijk van God met elkaar omgegaan wordt. Jezus kwam om te dienen en vraagt dit ook van zijn navolgers. In die zin is de hele gemeente diaken. Dienen en zorgen voor zijn daarom ook goede uitgangspunten voor het creëren van een cultuur waarin we het gewoon vinden oog te hebben voor de naaste en de ander te helpen. De kerk heeft niet voor niets een lange traditie om vanuit haar christelijke roeping, daar waar dit kan, hulp te bieden aan hulpvragers, ongeachte religieuze of culturele achtergrond. Diaconaal werk hoort bij de *core-business* van de kerk.

Voor de *organisatiestructuur* van de diaconie in onze diaconale gemeente is bewust gekozen voor die van een boomstructuur. Uitgaand van groei. De diaconale projecten zijn de kroon van deze boom. Deze kroon worden gevoed door de wortels en door een stevige stam waaruit drie hoofdtakken groeien: omgang met God in Evangelie en gebed, ontmoeting van mens tot mens binnen de gemeente en dienst aan mens en samenleving. De individuele kwaliteiten en passies van diakenen en gemeenteleden bepalen hoe de takken er uit komen te zien. Zo groeit de boom uit tot een levende boom van bruggenbouwers en aanjagers, waaruit een bladerkroon van helpers bloeit: geïnspireerd, betrokken en creatief.

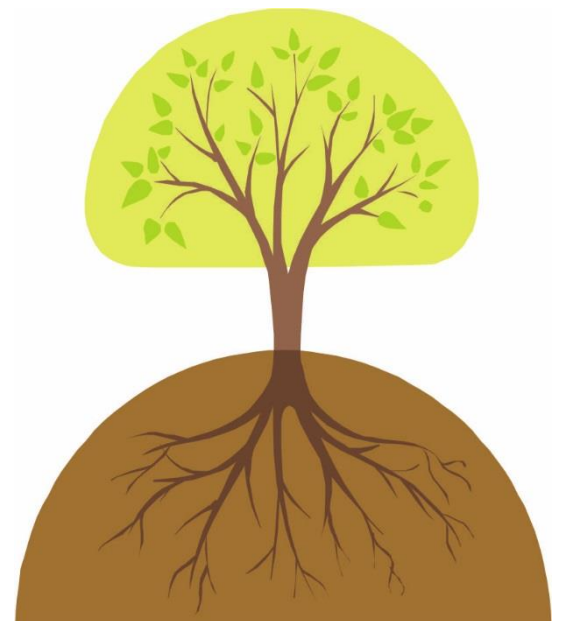
## Uitgangspunten en doelstelling

Het is onze wens zoveel mogelijk gemeenteleden 'diaconaal bewust' te maken. Dit doen we door:

- Voor alle projecten die onder één van de takken vallen een diaken als aanspreekpunt en inspirator aan te stellen.
- Gemeenteleden aan te spreken op hun talenten.
- Werken aan een goede communicatie tussen diakenen en de gemeente en tussen gemeente en relevante externe organisaties.

We hopen dat de diaconale boom in onze gemeente verder naar *binnen*, naar *buiten* en naar *boven* groeit:

- Naar *binnen*: naar een diaconale gemeente  
We werken aan de bewustwording dat de hele gemeente 'diaken' is en dat diaconaat hoort tot de *core-business* van ons kerk-zijn.
- Naar *buiten*: dienst aan mens en samenleving  
Zorgen voor onze naaste in nood behoort tot de essentie van ons kerk zijn! We geven daarom aandacht aan het diaconaat buiten de kerk. Dit mag niet ten koste gaan van de zorg binnen de eigen gemeente
- Naar *boven*: spiritualiteit/ woord en gebed  
Het naar binnen en naar buiten gaan wordt steeds gevoed door de aandacht voor de verbinding tussen mens en het Goddelijke.



# Samenstelling en uitvoering

## Samenstelling van het CvD

Het CvD wordt gevormd door alle diakenen, de diaconaal medewerker, een notulist en de aangestelde diaconaal kerkelijk werker.

Het moderamen wordt gevormd door een voorzitter, een secretaris en een penningmeester.

Deze diakenen zijn in het ambt bevestigd als diaken met bijzondere opdracht.

De profielen van deze functies worden verderop in dit boek omschreven.

## Vergaderschema

Het CvD vergadert volgens een van te voren opgestelde en verspreide agenda. De punten voor deze agenda worden voorbereid door het moderamen. De secretaris doet voorafgaand aan de vergadering een oproep naar de leden voor aanvullende agendapunten. Een notulist maakt notulen van hetgeen in de CvD-vergaderingen besproken wordt.

Het CvD onderhoudt contact met de werkgroepen om hun activiteiten en -indien van toepassing- hun financiële situatie te bespreken.

## Uitvoeren van beleid

Het CvD, het CvK en de Grote Kerkenraad (GK) stemmen hun beleid op elkaar af.

Daarbinnen is het CvD verantwoordelijk voor het ontwikkelen, voorbereiden, uitvoeren van en toezicht houden op diaconaal werk.

De diaconaal medewerker kan diakenen benaderen om te helpen bij het voldoen aan een hulpvraag, die binnengekomen is. Er kan volgens het protocol met de criteria en de werkwijze voor hulpaanvragen gehandeld worden. De kosten voor hulpaanvragen, die via anderen bij de diakenen terechtkomen, kunnen bij de penningmeester gedeclareerd worden.

# De diaconale gelden

Eén van de opdrachten voor de diaconie is het financieel ondersteunen van personen en instellingen. Zowel binnenlandse als buitenlandse noden komen in aanmerking voor geldelijke hulp. Voor wat betreft ondersteuning van personen wordt geen onderscheid gemaakt tussen leden en niet-leden van de kerkelijke gemeente.

In 2018 is door diverse geloofsgenootschappen in Hengelo het Noodfonds opgericht. Een groot deel van de acute noodhulp vragen, die eerder rechtstreeks bij de diaconie binnenkwamen, worden nu door dit Noodfonds opgevangen en behandeld. Het College van Diakenen (CvD) draagt een vast bedrag per jaar bij aan het Noodfonds waarvoor verantwoording wordt afgelegd in de jaarrekening. Via het diaconaal platform blijft het CvD nauw betrokken bij het bestuur en de werkzaamheden van het Noodfonds Hengelo (voor informatie over het Noodfonds verwijzen we naar de website [www.noodfondshengelo.nl](http://www.noodfondshengelo.nl) )

## Inkomsten

- De opbrengsten van de collecten voor diaconie zijn bestemd voor algemene diaconale en missionaire doelen of van te voren vastgelegde specifieke doelen. (=doorzendcollectes).  
Collecten in trouwdiensten kennen ook vaak een specifiek doel.
- In de maand oktober krijgen alle gemeenteleden een acceptgiro om hun vrijwillige bijdrage voor de jaarcollecte over te maken.

- Ontvangsten uit giften, al of niet met een vastgesteld doel, schenkingen en legaten.
- Rente van spaarrekeningen en beleggingen.

### Diaconale bestedingen

In de plaatselijke regeling, behorend bij de fusie tot Protestantse Gemeente te Hengelo, is weergegeven hoe wordt omgegaan met de bezittingen en vermogensbestanddelen van het College van Diakenen (zie bij 4d Organisatie CvD).

De uitgangspunten van het beleid bepalen het uitgavenpatroon van het CvD. De jaarlijkse begrotingen en jaarrekeningen zijn daar een afgeleide van.

Indien er geldelijke consequenties verbonden zijn aan de speerpunten van het beleid dan wordt in de begroting de onderbouwing opgenomen.

### Begroting en jaarrekening

1. Het financiële boekjaar loopt van 1 januari tot 31 december.
2. Vóór 1 mei legt het College van Diakenen (het CvD) aan de Grote Kerkenraad (GK) verantwoording af van de rekening van de inkomsten en uitgaven van het voorgaande jaar. De vergadering van de GK stelt zowel de begroting als de jaarrekening vast.
3. Een nadelig saldo op de jaarrekening wordt ten laste van het vermogen gebracht. Een batig saldo op de jaarrekening wordt toegevoegd aan het vermogen.
4. Het CvD legt vóór 1 november de begroting voor het komende jaar ter vaststelling voor aan de GK.
5. De rekening en de begroting van het afgelopen jaar worden gecontroleerd door een onafhankelijk deskundige derde, die aangewezen is door het CvD.
6. Na goedkeuring door de GK worden de jaarrekening en de begroting gepubliceerd en op een gemeente-avond toegelicht. Op de website van de Waterstaatskerk worden de vereiste ANBI-gegevens tijdig gepubliceerd.
8. De rekening, de begroting en de verantwoording worden ter beoordeling toegezonden aan het Classicale College voor de Behandeling van Beheerszaken.

N.B. De bestemmingen van de diaconale gelden zijn op de jaarrekening terug te vinden.

### Verantwoording ontvangsten aan gemeente

De opbrengst van de specifieke collectes wordt binnen redelijke termijn via Binding bekend gemaakt aan de gemeenteleden. Dit betreft de opbrengst van de inzameling in de kerk alsook de bijschrijvingen op de bankrekening.

1x in de 3 maanden worden de ontvangsten in de giftenrapportage van Kerk in Actie (verkort) gepubliceerd in Binding. In deze giftenrapportage worden ook de bedragen meegenomen die gemeenteleden rechtstreeks overmaken naar Kerk in Actie.

# Taakomschrijvingen deelnemers College van Diakenen

Bij de bevestiging in het ambt van diaken, alsmede bij de aanvaarding van een functie binnen de diaconie, is door de betrokkenen geheimhouding beloofd voor alles wat hen vertrouwelijk ter ore komt.

## Moderamen:

De werkzaamheden van het moderamen van het CvD zijn :

- Samenroepen en voorbereiden van vergaderingen.
- Zorgdragen voor het uitvoeren van de besluiten en gemaakte afspraken en de voortgang bewaken.
- Afhandelen van spoedeisende (waaronder mn financiële) zaken, waarover achteraf verantwoording wordt afgelegd aan het CvD.
- Beheer van het Inspiratieboek en bewaken van de uitgangspunten van beleid.
- Controle houden op de uitvoering van het Inspiratieplan.
- Het opzetten, coördineren en stimuleren van diaconale projecten.
- Op gezette tijden een cursus(avond) aanbieden om het diaconale werk nieuwe impulsen te geven.
- Verdeling / roostering van de wijk overstijgende taken rondom de eredienst

Het moderamen wordt gevormd door :

## Voorzitter :

De voorzitter leidt de vergadering van het CvD aan de hand van de agenda.

Om goed geïnformeerd te blijven en de lijnen kort te houden woont de voorzitter de vergaderingen van de grote en de kleine kerkenraad bij. Om dezelfde reden onderhoudt de voorzitter contacten met derden.

Relevante informatie van Kerk in Actie wordt van internet gehaald en verspreid onder de diakenen. Ook kan deze informatie gebruikt worden voor publiciteit in Binding, waarin de gemeente op de hoogte gehouden wordt van de activiteiten van de Diaconie. Wijzigingen met betrekking tot de website van onze PKN-kerk worden aan de webmaster doorgegeven.

## Secretaris :

Tot het werk van de secretaris behoort het verwerken van de ingekomen post en de e-mails en het verzorgen van de correspondentie; het opstellen en uitwerken van de concept-agenda en de lijst van ingekomen stukken; het corrigeren van de concept-notulen; het versturen van de uitnodiging voor de vergadering aan de leden van het CvD; mutaties bijhouden; vergaderrooster maken; archiveren van de verschillende onderdelen; contact onderhouden met kosters o.a. voor het bespreken van locaties.

## Penningmeester :

Het beheren van de financiën is de belangrijkste taak van de penningmeester: binnengekomen giften en uitgaande gelden worden bijgehouden; opbrengsten van collectes worden overgemaakt naar vastgestelde doelen. Een jaaroverzicht, een begroting en een giftenlijst worden elke jaar ter goedkeuring aangeboden. Afspraken en besluiten afhandelen, mutaties van instanties en stichtingen bijhouden, contact met het kerkelijk bureau onderhouden en het coördineren van de jaarlijkse diaconiecollecte behoren ook tot de taak van de penningmeester. Kerstpakketten samenstellen rekent de penningmeester eveneens tot zijn taak.

## **In het CvD hebben naast het moderamen ook zitting**

### Diakenen :

De omschrijving van de taken van diakenen is vastgelegd in de kerkorde van de Protestantse kerk van Nederland.

Het dienen van de diakenen, de dienaars, is zichtbaar in de zondagse eredienst bij de viering van de maaltijd van de Heer. Een ander diaconale taak in de kerkdienst is de inzameling van de gaven, het collecteren. Behalve diakenen worden hierbij (soms) ook collectanten ingeschakeld.

Naast deze taken in de eredienst zorgen diakenen ervoor, dat hulp geboden wordt aan kwetsbare mensen in de samenleving. Ook over de grenzen van de kerkelijke gemeente komen ze op voor mensen, die het niet of nauwelijks redden: "Helpen waar geen helper is".

Hoe diakenen de diaconale opdracht in praktijk brengen, is uitgewerkt in het Inspiratieplan, het werkplan van het CvD. Daarin fungeren de diakenen als inspirators. Bij het uitvoeren van de taken maken zij gebruik van deskundigheid en inzet van gemeenteleden. In overleg met het CvD kunnen zij zich individueel of in groepsverband inzetten voor een specifieke taak binnen het kader van het diaconaat.

### Diaconaal medewerker :

De hoofdactiviteit is: bieden van sociale en financiële hulp aan mensen binnen en/of buiten onze geloofsgemeenschap. Daartoe onderhoudt de diaconaal medewerker contacten met sociale en maatschappelijke instanties binnen Hengelo. Op de vergaderingen wordt - anoniem- verslag uitgebracht van binnengekomen hulpaanvragen.

Sinds november 2018 zijn deze werkzaamheden voor een groot deel ondergebracht bij het "Noodfonds Hengelo". De gezamenlijk geloofsgemeenschappen van Hengelo leveren allen een bijdrage om dit Noodfonds in stand te houden. Zo ook onze diaconie.

Zie voor meer informatie: [www.noodfondshengelo.nl](http://www.noodfondshengelo.nl)

### Notulist :

De notulist notuleert hetgeen besproken wordt op de vergaderingen. Dit wordt aan de secretaris toegestuurd.

### De aangesteld Diaconaal kerkelijk

Bij aanstelling van de Diaconaal kerkelijk werker werd de volgende taakomschrijving opgesteld. Deze wordt zo veel mogelijk nagestreefd. Door ontwikkeling van de functie tijdens de werkzaamheden kan deze taakomschrijving in overleg met de CvD aangepast worden.



## **Werkzaamheden Diaconaal Kerkelijk werker PKN Hengelo:**

Van de diaconaal werker wordt verwacht dat hij/zij de diaconale gedachte zoals omschreven in het beleidsplan/inspiratieboek onderschrijft en stimuleert. Om dit te goed te kunnen doen is het volgende nodig;

### **Onderdeel zijn van**

- Aanwezigheid bij de vergaderingen van College van Diakenen
- Aanwezigheid bij de bijeenkomsten van de Grote Kerkenraad
- Zitting in het werkteam van predikanten en kerkelijk werkers
- Deelname aan het Diaconaal Platform van Hengelo

### **Kennis van zaken**

- Bekendheid met de diaconale projecten die op dit moment uitgevoerd worden en met de personen die hierbij betrokken zijn (enige bekendheid met de pastorale projecten is daarbij raadzaam)
- Bekendheid met kerkelijke gemeente
- Enige bekendheid met de sociale kaart van Hengelo
- Enige bekendheid van de gemeentelijke regelingen aangaande zorg en welzijn in de gemeente Hengelo
- Bekendheid met de diaconale projecten en collectes van Kerk in Actie

### **Uitvoerend**

In overleg met de leden van het College van Diakenen en eventueel andere betrokkenen

- Contacten leggen en onderhouden met organisaties die zich bezighouden met de zorg en welzijn van de bewoners van Hengelo, waaronder Wijkkracht. Van daaruit eventuele nieuwe of aanvullende projecten opzetten, stimuleren en ondersteunen en zorgen voor bekendheid hiervan binnen de kerkelijke gemeente
- Acties van Kerk in Actie helpen uitvoeren in de Hengelose kerkelijke gemeente en daarbuiten
- Een aantal keer per jaar voorgaan in de kerkdiensten (aantal nader overeen te komen)
- Naar eigen inzicht, maar in overleg met het College van Diakenen, uiting geven aan de zeven werken van barmhartigheid die de basis vormen van onze diaconale opdracht.

## Belangrijk om mee te nemen op de diaconale weg:

Het is van belang in de gaten te houden dat het niet om grootse daden gaat, zoals in het volgende verhaal van Elie Wiesel over de Baal Shem tov:

*Ik reisde in een koets die door drie paarden van ene verschillende kleur werd getrokken, en geen van de drie hinnikte.*

*En ik begreep niet waarom. Tot op de dag van vandaag dat ik een boer tegenkwam die me toeriep de teugels te vieren. Op dat ogenblik begonnen de paarden te hinniken.”*

*In een flits begreep de rabbijn de betekenis van de parabel: opdat de ziel geroerd zou kunnen worden, moet ze vrij zijn; teveel verplichtingen kunnen haar verstikken”*

*(uit: Vuur in de duisternis Elie Wiesel blz 45)*

